

Onderwerp: Berap 3^e kwartaal 2011

Toelichting

Algemeen

De sombere voorspelling die de ISD begin 2011 deed over de grote te verwachten problemen op het inkomensdeel 2011 zijn inmiddels harde werkelijkheid geworden.

De problemen hebben vooral te maken met de forse groei van het aantal klanten in de loop van 2010. Daardoor is de ISD al in 2010 op het inkomensdeel diep in de rode cijfers gekomen. Verliezen op het inkomensdeel over 2010 konden worden gedekt uit de reserve inkomensdeel.

Maar de groei van het aantal klanten in 2010 heeft er ook toe geleid dat het jaar 2011 werd gestart met een veel groter klantenbestand, dan waar in het voorjaar van 2010 voor de begroting 2011 van werd uitgegaan.

Daar komt bij dat het inmiddels definitief vastgestelde inkomensbudget (of buig-budget) voor 2011 veel lager bleek, dan waarvan uit werd gegaan bij het opstellen van de begroting 2011.

Namens de drie ISD-gemeenten is bij het Ministerie bezwaar aangetekend op de beschikkingen voor 2010 en 2011. Tegen de afwijzing van het bezwaar, die het Ministerie inmiddels heeft bekend gemaakt, is met steun van de branche-organisatie en enkele grotere gemeenten beroep aangetekend. Tevens heeft de ISD namens de drie gemeenten inmiddels het verzoek gedaan om in aanmerking te komen voor een Incidenteel Aanvullende Uitkering over 2010. Uitsluitsel over toekenning hiervan (voor een bedrag van maximaal ca € 1 miljoen) wordt eind 2011 of begin 2012 verwacht.

Het gat in de begroting 2011, dat het gevolg is van de hogere dan begrote uitgaven op het inkomensdeel voor 2011 én de lager dan begrote inkomsten vanuit het Rijk, leidde bij de presentatie van de 1e berap al tot een voorstel voor begrotingswijziging. Daarbij werd tevens een wijziging meegenomen op de begroting voor de apparaatskosten als gevolg van de naar de ISD doorbelaste efficiencykorting ketensamenwerking.

Ook bij de presentatie van deze 3^e berap wordt weer een begrotingswijziging voorgesteld.

De aanleiding hiervoor is de bekendmaking van het definitieve Buig-budget voor 2011 (dd. 30 september 2011). Nu de inkomsten voor 2011 op dit punt zeker zijn, en de onzekerheid over het resultaat zich beperkt tot de uitgavenkant, is het opportuun de begroting 2011 voor deze nieuwe stand van zaken aan te passen.

Tevens heeft het Dagelijks Bestuur besloten de apparaatskostenbegroting in de jaren 2011 tot en met 2014 taakstellend met gemiddeld 10% te verlagen. In 2011 dienen de apparaatskosten met nog eens € 162.000 te worden verlaagd (3%), in de jaren hierna loopt deze taakstelling op tot € 635.000 in 2013 en 2014.

Met dit voorstel tot het wijzigen van de begroting wordt op een heldere en formele manier duidelijkheid gegeven aan gemeenten en provincie over de financiële stand van zaken gedurende het lopende begrotingsjaar. Met het indienen van deze begrotingswijziging wordt gevolg gegeven aan de eerder gemaakte afspraken hieromtrent in het Algemeen Bestuur.

Ook deze tweede begrotingswijziging zal aan de Gemeenteraden worden verzonden ter verkrijging van hun zienswijzen. Eventuele consequenties van zienswijzen van Gemeenteraden kunnen worden verwerkt in de jaarrekening 2011 van de ISD.

Berap

Bijgaand treft u de 3^e bestuursrapportage over 2011 aan.
De resultaten in deze berap betreffen een momentopname.

I-deel

Het Rijk heeft op 30 september 2011 het definitief budget voor het inkomensdeel 2011 afgegeven. De € 13.587.037 zoals het budget uiteindelijk blijkt te zijn, is 9,5% minder (bijna € 1,5 miljoen) dan waarvan werd uitgegaan bij het opstellen van de begroting 2011.

Daarbij is het aantal klanten dat in 2011 recht heeft op een uitkering veel hoger dan destijds begroot. Door de grote groei van de bestanden in 2010 was de beginstand per 1 januari 2011 al veel hoger dan verwacht.

Op basis van het in september 2010 voorlopig vastgestelde budget 2011 en de CPB-ramingen over de ontwikkeling van het aantal klanten gedurende het jaar, werd begin 2011 een tekort voorzien op het inkomensdeel van meer dan € 3 miljoen voor 2011. Er is in januari 2011 direct een plan van aanpak opgesteld¹, dat maatregelen bevatte die ertoe moesten leiden dat de instroom in de bijstand lager wordt, en de uitstroom naar werk hoger. Met de uitvoering ervan is meteen in januari begonnen. Na het 1^e kwartaal 2011 is de begroting op het I-deel gewijzigd naar de nieuwe prognoses. De begrote inkomsten van het Rijk werden met ca € 1,1 miljoen verlaagd, de begrote uitgaven voor uitkeringen met bijna € 1,1 miljoen verhoogd. Om de begroting sluitend te maken, zijn voor een totaal van ruim € 2,1 miljoen aan gemeentelijke bijdragen begroot voor 2011.

In de 2^e berap werd geconstateerd dat de verwachtingen omtrent de resultaten van het terugdringen van het dreigende tekort niet helemaal haalbaar zouden zijn. Na de genoemde bijstelling van de begroting van € 2,1 miljoen, werd toen opnieuw een tekort verwacht per ultimo 2011 van € 545.000. Er is toen geen begrotingswijziging opgesteld.

Nu, in deze 3^e berap, wordt per ultimo 2011 een tekort verwacht van circa € 240.000. Ten opzichte van het vorige kwartaal blijkt het nu definitief vastgestelde budget iets mee te vallen (+ € 34.000), maar is vooral de in het 3^e kwartaal doorzettende trend van minder klanten die recht hebben op een uitkering aanleiding voor dit lager verwachte tekort.

Omdat nu het budget voor 2011 definitief is, en de enige onzekerheid nog de uitgaven op het I-deel zijn, wordt een begrotingswijziging voorgesteld, die uitgaat van deze nieuwe kennis.

W-deel

Met het re-integratiebudget (w-deel) worden onder meer de extra activiteiten gefinancierd, die in het hierboven genoemde plan van aanpak ter verlaging van de druk op het inkomensdeel staan genoemd. Zo is bijvoorbeeld fors ingezet op detacheringen. Klanten die worden gedetacheerd worden betaald uit het w-deelbudget, maar krijgen geen uitkering meer en drukken derhalve niet langer op het budget inkomensdeel. Het instrument detacheringen is relatief duur. De kosten ervan zijn echter incidenteel, terwijl bij uitstroom naar regulier werk de opbrengsten (minder uitkeringen) structureel zullen zijn. In de 2^e berap werd een tekort op het w-deel voorzien van € 470.000.

Er is toen aangekondigd dat het aanbieden van trajecten, die niet direct leiden naar uitstroom naar werk, in grote mate zou worden teruggedrongen. Zo worden bijvoorbeeld geen nieuwe p&a-trajecten meer opgestart.

Nu, bij deze 3^e berap, wordt over heel 2011 nog een tekort verwacht van € 315.000.

Hierbij is uitgegaan van het maximaal benutten van de mogelijkheid om kosten van eigen werkcoaches, verricht ten behoeve van (niet-wettelijke) re-integratieactiviteiten ten laste te brengen van het re-integratiebudget. Dekking zal moeten worden gevonden in het overschot op de apparaatskosten 2011, minder declaratie van eigen apparaat ten laste van het w-deel, of doorschuiven van een deel van het budget w-deel 2012 naar 2011.

---

¹ Plan van Aanpak 2011 'Voorkomen instroom & bevorderen uitstroom', 20 januari 2011

Apparaatskosten

Voor 2011 zijn de totale apparaatskosten op oorspronkelijk € 5.153.000 begroot. Deze kosten worden geheel gedekt door de gemeentelijke bijdragen.

Het Algemeen Bestuur van de ISD heeft (ná vaststelling van de begroting 2011) besloten dat de aan gemeenten opgelegde efficiencykorting ketensamenwerking structureel moet worden doorbelast aan de ISD. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdragen voor 2011 met € 281.072 werden verlaagd. Deze mutatie in de begroting is verwerkt in de 1^e begrotingswijziging 2011.

In de 2^e berap werd voorzien dat over heel 2011, een overschot van ca € 300.000 zou worden gerealiseerd op de begroting 2011 inclusief 1^e begrotingswijziging. In deze 3^e berap wordt de verwachting van het overschot verhoogd naar € 345.000.

Zoals bij de paragraaf 'w-deel' hierboven is vermeld, is uitgegaan van maximale benutting van de mogelijkheid apparaatskosten in het kader van re-integratieactiviteiten ten laste te brengen van het w-deel, en daarmee de apparaatskosten te verlichten.

Parallel aan deze 3^e berap wordt een begrotingswijziging voorgesteld, waarmee de apparaatskosten voor 2011 met € 162.000 worden gekort. Dit is een gevolg van het feit dat het Bestuur de apparaatskosten van de ISD in de jaren 2011 tot en met 2014 met gemiddeld 10% wil terugdringen. Vaststelling van deze begrotingswijziging zal derhalve het resultaat op de apparaatskosten verlagen met € 162.000 tot circa € 180.000.

Overig

De prestaties op het terrein van klantgerichtheid zijn verbeterd ten opzichte van vorige beraps.

Ondanks het grote aantal klanten en zonder uitbreiding van de formatie zijn kortere doorlooptijden voor de aanvragen van een uitkering (WWB én bijzondere bijstand) gerealiseerd.

De dynamiek op de participatieladder is in het derde kwartaal echter enigszins verslechterd.

De kosten van bijzondere bijstand in 2011 zullen naar verwachting circa € 145.000 lager uitvallen dan in 2010.

2e Begrotingswijziging

	Oorspronkelijke begroting 2011	1 ^e begrotingswijziging	Begroting 2011 na 1 ^e wijziging	2 ^e begrotingswijziging	Begroting 2011 na 2 ^e wijziging
Apparaatskosten					
Personele lasten					
Inkomsten en doorbelasting	475.000-	231.240-	706.240-		706.240-
Totaal	3.286.000	231.240-	3.054.760		3.054.760
Overige bedrijfskosten					
Huisvestingskosten	441.000	49.832-	391.168,00	80.000-	311.168
Sociale recherche	160.000		160.000	35.000-	125.000
Automatisering	160.000		160.000	20.000-	140.000
Beveiliging/huismeester	133.000		133.000	22.000-	111.000
Ondersteuning P&O	55.000		55.000	5.000-	50.000
Totaal lasten bedrijfsvoering	1.528.000	49.832-	1.478.168	162.000-	1.316.168
Totaal lasten apparaat	5.168.000	281.072-	4.886.928	162.000-	4.724.928
Gemeentelijke bijdragen					
Gemeente Heusden	1.915.000	108.000-	1.807.000	60.199-	1.746.801
Gemeente Loon op Zand	904.000	45.896-	858.104	28.447-	829.657
Gemeente Waalwijk	2.334.000	127.176-	2.206.824	73.354-	2.133.470
Totaal gemeentelijke bijdragen	5.153.000	281.072-	4.871.928	162.000-	4.709.928
Totaal baten apparaat	5.168.000	281.072-	4.886.928	162.000-	4.724.928
Gebundelde uitkering					
Totaal lasten	15.440.000	1.054.709	16.494.709	53.766-	16.440.943
Baten (incl. debiteurenontvangsten)	15.440.000	-1.086.736	14.353.264	292.237-	14.061.027
Gemeentelijke bijdrage tekort I-deel	-	2.141.445	2.141.445	238.471	2.379.916
ww. Heusden		795.761	795.761	88.616	884.377
ww. Loon op Zand		376.038	376.038	41.875	417.913
ww. Waalwijk		969.646	969.646	107.980	1.077.626
Totaal baten	15.440.000	1.054.709	16.494.709	-53.766	16.440.943

Toelichting op de voorgestelde 2^e begrotingswijziging

Apparaatskosten

Het Dagelijks Bestuur stelt (dd. 11 oktober 2011) voor de apparaatskosten van de ISD over de jaren 2011 tot en met 2014 met gemiddeld 10% te verlagen. In 2011 dient 3% te worden gerealiseerd, in 2012 9%, en in 2013 en 2014 13%. Op de apparaatskostenbegroting van 2011 was al een korting van 5,5% doorgevoerd als gevolg van de efficiencywinsten door ketensamenwerking (€ 281.072, in de 1^e begrotingswijziging 2011). De nu opgevoerde 3%-taakstelling voor 2011 is berekend ten opzichte van de begroting 2011 na de 1^e begrotingswijziging, en betreft een bedrag van € 162.000.

Voor de DB-notitie waarin de korting op de apparaatskosten wordt voorgesteld, wordt verwezen naar de bijlage. Een brief over dit voorgenomen besluit is tevens naar de gemeenteraden verstuurd.

Dekking voor deze korting van € 162.000 wordt in deze 2^e begrotingswijziging gevonden in:

- Huisvestingskosten: een verdere verlaging van € 80.000 van de huurprijs (na de verlaging van bijna € 50.000, die in de 1^e begrotingswijziging is opgevoerd); hiervoor worden onderhandelingen met de verhuurder (gemeente Waalwijk) gevoerd.
- Sociale Recherche: de kosten voor 2011 kunnen worden verlaagd ten opzichte van het in de begroting begrote bedrag. Vanaf begin 2011 wordt Sociale Recherche elders ingekocht. Bij gelijkblijvende kwaliteit kunnen de kosten daardoor verlaagd worden met € 35.000.
- Automatisering: de kosten van ondersteuning bij automatisering kunnen worden verlaagd met € 20.000. Onderhandelingen hierover worden met de ondersteuner (gemeente Heusden) gevoerd.

- Beveiliging/huismeester: de beveiliging en de levering van huismeestertaken wordt vanaf mei 2011 niet langer afgenomen bij WML, maar bij een andere partij. Dit levert bij gelijkblijvende kwaliteit een besparing op van € 22.000 in 2011.
- P&O-ondersteuning: de kosten van ondersteuning bij personeel & organisatie (door de gemeente Waalwijk) zijn voor 2011 contractueel verlaagd met € 5.000.

In de bijgevoegde DB-notitie wordt ingegaan op de risico's van haalbaarheid bij de voorgestelde maatregelen. Zo is de iSD bij realisatie van bezuinigingen op terrein van huisvesting en van automatisering afhankelijk van medewerking van de gemeenten Waalwijk en Heusden.

Inkomensdeel

Het budget Inkomensdeel (Buig-budget) 2011 is door het Rijk op 30 september 2011 definitief vastgesteld. Daarmee is er nu zekerheid over die inkomsten.

In de 1^e begrotingswijziging 2011 zijn de inkomsten inkomensdeel reeds bijgesteld naar aanleiding van het toen voorlopig vastgesteld budget. Dat voorlopige budget was € 1.086.736 lager dan waar bij de oorspronkelijke begroting 2011 nog vanuit was gegaan.

In deze 2^e begrotingswijziging wordt voorgesteld de inkomsten nog eens met € 292.237 te verlagen, ten einde aan te sluiten bij het definitief toegekende budget.

Ook de uitgaven op het inkomensdeel zijn als gevolg van de 1^e begrotingswijziging gemuteerd.

Doordat met grotere aantallen klanten in 2011 was begonnen dan was voorzien in de oorspronkelijke begroting 2011, moest rekening worden gehouden met een groter beroep op het inkomensdeel. De begrote uitgaven 2011 werden met € 1.054.709 verhoogd.

Inmiddels blijkt dat het verloop van het klantenbestand zich positiever heeft ontwikkeld dan was voorzien na het eerste kwartaal 2011. Nu, na afloop van het derde kwartaal, wordt verwacht dat de uitgaven over geheel 2011 uitkomen op € 16.440.943, en dat is € 53.766 lager dan in de begroting na de 1^e begrotingswijziging werd voorzien. Voorgesteld wordt de begrote uitgaven op het inkomensdeel met dit bedrag te verlagen. Er is hierbij uitgegaan van een verdere daling van het klantenbestand in het vierde kwartaal van 2011.

Terwijl de Rijksinkomsten 2011 op het inkomensdeel nu definitief zijn, zijn de inkomsten uit debiteurenontvangsten en de uitgaven die ten laste komen van het inkomensdeel nog onzeker.

Deze mutaties op uitgaven en inkomsten van het I-deel leiden tot een verwacht tekort op de begroting 2011 van € 238.471.

Voorgesteld wordt dit tekort op het inkomensdeel te dekken met een bijdrage van de drie gemeenten. De verdeling van de bijdrage is conform de vastgelegde methodiek in de Gemeenschappelijke Regeling.

Gevolgen 2^e begrotingswijziging 2011 per gemeente

De voorgestelde lagere gemeentelijke bijdragen ter dekking van de apparaatskosten 2011 en de nu voorgestelde gemeentelijke bijdrage ter dekking van het verwacht tekort op het inkomensdeel 2011, leiden per saldo tot de volgende bijdragen per gemeenten als gevolg van deze 2^e begrotingswijziging:

Mutaties gemeentelijke bijdragen agv 2^e begrotingswijziging

	Heusden	L op Zand	Waalwijk	Totaal
Dekking (lagere) apparaatskosten 2011	- € 60.199	- € 28.447	- € 73.354	- € 162.000
Dekking tekort I-deel 2011	+ € 88.616	+ € 41.875	+ € 107.980	+ € 238.471
Totaal per gemeente	+ € 28.417	+ € 13.428	+ € 34.626	+ € 76.471

Voorstel

Het AB wordt voorgesteld te besluiten.

- Kennisnemen van de 3^e berap
- Vaststellen van de voorgestelde 2^e Begrotingswijziging 2011